

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

Г.В. Ковалевський, Т.М. Колесник

Програма та робоча програма
навчальної дисципліни

“СТАТИСТИКА”

(для студентів 2 курсу денної та 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»,
за галуззю знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» та
напрямом підготовки 6.030601 (0502) «Менеджмент»

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Статистика» (для студентів 2 курсу денної та 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», за галуззю знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» та напрямом підготовки 6.030601 (0502) «Менеджмент» / Укл.: Ковалевський Г.В., Колесник Т.М. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 30 с.

Укладач: Г.В. Ковалевський, Т.М. Колесник

Рецензент: зав. кафедри менеджменту і маркетингу в міському господарстві ХНАМГ, проф., канд. екон. наук Є.М. Кайлюк

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту і маркетингу в міському господарстві, протокол № 1 від 29.08.2008 р.

Зміст

стор.

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	9
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	10
1.5. Анотації дисципліни.....	11
2. Робоча програма навчальної дисципліни.....	13
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	13
2.2. Зміст дисципліни.....	14
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями.....	17
2.2.2. План лекційного курсу.....	18
2.2.3. План практичних (семінарських) занять.....	19
2.2.4. Індивідуальне завдання (ІЗ).....	20
2.3. Самостійна робота студентів.....	21
2.4. Засоби контролю та структура	21
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	28

ВСТУП

Мета та завдання вивчення дисципліни - це формування теоретичних знань та практичних навичок статистичної оцінки економічних явищ і процесів суспільного життя, оволодіння методами статистичного аналізу, формування вмінь: проводити статистичні дослідження, обчислювати узагальнюючі показники, будувати статистичні таблиці, графіки, виявляти закономірності та тенденції розвитку досліджуваних явищ.

Предмет вивчення дисципліни - це кількісна сторона суспільного життя, яка знаходить своє відображення у конкретних розмірах та кількісних співвідношеннях суспільних явищ і процесів.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з літературою, довідниками зі статистики.

Програма навчальної дисципліни „Статистика” розроблена на основі:

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки бакалавра за спеціальністю 6.050200 «Менеджмент організацій» напряму підготовки 0502 «Менеджмент», 2001 р.

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальністю 6.050200 «Менеджмент організацій» напряму підготовки 0502 «Менеджмент», 2001 р.

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки бакалавра за спеціальністю 6.050200 «Логістика» напряму підготовки 0502 «Менеджмент», 2003 р.

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальністю 6.050200 «Логістика» напряму підготовки 0502 «Менеджмент», 2003 р.

- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за спеціальністю 6.050200 «Менеджмент організацій», 2006 р.

- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за спеціальністю 6.050200 «Логістика», 2006 р.

Програма навчальної дисципліни „Статистика” ухвалена кафедрою «Менеджменту і маркетингу в міському господарстві» *протокол № 1 від 29.08.2008 р.* та Вченою радою факультету «Менеджменту» *протокол № 1 від 29.08.2008 р.*

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета та завдання вивчення дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок статистичної оцінки економічних явищ і процесів суспільного життя, оволодіння методами статистичного аналізу, формування вмінь: проводити статистичні дослідження, обчислювати узагальнюючі показники, будувати статистичні таблиці, графіки, виявляти закономірності та тенденції розвитку досліджуваних явищ.

Предмет вивчення дисципліни - це кількісна сторона суспільного життя, яка знаходить своє відображення у конкретних розмірах та кількісних співвідношеннях суспільних явищ і процесів.

Навчальна дисципліна «Статистика» належить до циклу нормативних професійних дисциплін за галуззю знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» та напрямом підготовки 6.030601 (0502) «Менеджмент».

Таблиця 1.1 – Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки бакалавра

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1. Вища математика. 2. Математичне програмування. 3. Теорія ймовірностей і математична статистика.	1. Теорія економічного аналізу. 2. Економіка підприємництва. 3. Фінанси.

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Статистика

(4/144)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. ТЕОРІЯ СТАТИСТИКИ

Тема 1. Форми, види та способи спостереження

Єдина система обліку та статистики в країні. Суть і методика проведення статистичних спостережень. Класифікація ознак, які реєструються при спостереженні. Організаційне забезпечення статистичного спостереження. Об'єкт та одиниця спостереження. Три форми статистичного спостереження: звітність, спеціально організоване статистичне спостереження і реєстри. Поточне, періодичне та одноразове спостереження. Суцільне та несуцільне (вибіркове, монографічне, основного масиву, анкетне, моніторинг) спостереження. Три способи статистичного спостереження: безпосередній облік фактів; документальний облік; опитування. Помилки спостереження та методи їх контролю. Логічний та арифметичний контроль статистичного матеріалу.

Тема 2. Значення та види статистичних показників

Статистична звітність, види звітності та контролю. Типова та спеціальна форма звітності. Річна та поточна (квартальна, місячна, двотижнева, тижнева) звітність. Види статистичних класифікацій. Класифікація узагальнюючих статистичних показників та специфічні способи їх виміру. Визначення статистичного показника. Первинні та похідні показники. Інтервальні та моментні показники. Вимоги, які пред'являють статистичним показникам.

Тема 3. Середні величини та їх види

Абсолютні показники (індивідуальні та загальні). Способи представлення відносних статистичних величин. Класифікація відносних величин. Значення середньої величини в статистиці. Умови застосування середніх величин. Види та форми середніх величин. Середня арифметична величина, середня

гармонічна величина, середня квадратична величина, середня геометрична величина. Формули для обчислення середніх величин. Мода і медіана ряду розподілу.

Тема 4. Індекси, техніка їх обчислення та економічний зміст

Визначення індексів і їх особливості. Задачі, які вирішуються за допомогою індексів. Зміст синтетичних і аналітичних властивостей індексів. Кількісні, якісні та змішані показники в індексному методі. Ознаки, за якими класифіковані індекси. Індивідуальні та загальні індекси. Загальні індекси агрегатної форми: фізичного обсягу продукції; цін; собівартості; продуктивності праці; товарообороту. Ланцюгові та базисні індекси. Суть індексу змінного та фіксованого складу. Техніка обчислення індексів та економічний зміст. Побудова аналітичних таблиць та рядів динаміки.

ЗМ 1.2. ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА

Тема 5. Статистика національного багатства

Поняття національного багатства та його класифікація у СНР. Класифікація основного капіталу та методи його вартісного оцінювання. Баланс основного капіталу. Показники руху, стану та використання основних засобів. Індексний аналіз ефективності використання основних засобів. Класифікація і структура оборотних активів. Показники ефективності використання оборотних засобів. Індексний метод аналізу використання матеріальних ресурсів. Джерела інформації про основні і оборотні виробничі засоби.

Тема 6. Статистика робочої сили та робочого часу

Склад робочої сили на підприємстві, її показники чисельності та руху. Робочий час та його використання. Ефективність праці, її показники та методи вимірювання. Статистичне вивчення оплати праці. Джерела інформації про чисельність персоналу, використання робочого часу та оплати праці.

Тема 7. Поняття ефективності та системи її показників

Завдання статистики витрат виробництва та фінансових результатів

господарської діяльності. Класифікація витрат на продукцію. Собівартість продукції та її обчислення. Показники фінансових результатів господарської діяльності: дохід, прибуток та рентабельність. Статистичні моделі ефективності. Статистика ефективності суспільного виробництва. Джерела інформації про витрати на продукцію. Джерела інформації про фінансові результати господарської діяльності.

Тема 8. Статистика показників життєвого рівня населення

Завдання статистики життєвого рівня населення. Комплекс індикаторів життєвого рівня та їх показники (система економічних, соціальних та демографічних показників). Макроекономічні показники життєвого рівня населення. Показники матеріального забезпечення населення та домогосподарств. Вибіркове обстеження умов життя населення. Середні та відносні показники матеріального добробуту населення. Складові сукупних витрат домогосподарств. Соціальні та демографічні показники життєвого рівня. Узагальнюючий показник благополуччя країни – індекс людського розвитку. Джерела інформації про життєвий рівень населення.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузевих стандартів ОКХ і засобів діагностики (ЗД): виробничі функції, типові завдання діяльності і вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Таблиця 1.2 - Освітньо-кваліфікаційні вимоги до підготовки бакалаврів

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Типові завдання діяльності, в яких використовують вміння і знання	Виробничі і соціальні функції, до яких відносяться типові задачі діяльності
1	2	3
Фахівець повинен оволодіти знаннями щодо: <ul style="list-style-type: none"> діяльності обліково-контрольної та адміністративно-господарської роботи; використання стандартних методик на основі даних статистичної звітності, бухгалтерського обліку та спеціальних досліджень оцінювати економічний потенціал та динаміку розвитку організації; використання цих методик в розрахунках та при вирішенні практичних завдань. 	Наукові дослідження в галузі використання статистики	Науково-дослідна робота
Фахівець повинен вміти: <ul style="list-style-type: none"> системно аналізувати діяльність підприємства; оцінювати результати господарської діяльності підприємства; скласти схему рішення завдання; знайти потрібні формули; користуватись довідковою літературою. 	Соціально-виробнича	Науково-дослідна робота
Бакалавр повинен вивчити: <ul style="list-style-type: none"> суть і методику проведення статистичних спостережень; організаційне забезпечення статистичного спостереження; статистичну звітність, види звітності та контролю; класифікацію відносних величин; види та форми середніх величин; техніку обчислення індексів та економічний зміст; побудову аналітичних таблиць та рядів динаміки; індексний метод аналізу використання матеріальних ресурсів; макроекономічні показники життєвого рівня населення; соціальні та демографічні показники життєвого рівня. 	Виробнича	Проектувальна, виконавча

Продовження табл. 1.2

1	2	3
Бакалавр повинен вміти: <ul style="list-style-type: none"> • використовуючи стандартні методики, проводити аналіз і розрахунок економічних показників діяльності; • з урахуванням особливостей застосування натуральних та вартісних показників у різних галузях, використовуючи стандартні методики, обґрунтувати програму виробництва й обсяги діяльності; • визначивши ефективність використання ресурсів на основі стандартних методик, обґрунтувати шляхи їх економії; • розраховувати продуктивність праці й обґрунтовувати заходи щодо її підвищення. 	Виробнича, організаційна	Технологічна, виконавча
Бакалавр повинен вміти використовувати статистичну документацію, науково-технічну літературу та застосовувати отриманні знання на практиці.	Соціально-виробнича	Управлінська, організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Статистика. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та самостійної роботи студентів. – К.: КДТЕУ, 1997.
2. Статистика. Підручник/ С.С. Герасименко, А.В. Головач та ін. – К.: КНЕУ, 2000.
3. Статистика. Уч. пособие/ Под ред. М.Р.Ефимовой. – М.: ИНФРА, 2000.
4. Статистика. Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни/ А.М. Єріна, Р.М. Моторин, А.В. Головач та ін. - К.: КНЕУ, 2002.
5. Уманець Т.В., Пігапєв Ю.В. Статистика. Навч. посібник. – К.: Вікар, 2003.

1.5. Анотації дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

СТАТИСТИКА

Мета та завдання вивчення дисципліни - це формування теоретичних знань та практичних навичок статистичної оцінки економічних явищ і процесів суспільного життя, оволодіння методами статистичного аналізу, формування вмінь: проводити статистичні дослідження, обчислювати узагальнюючі показники, будувати статистичні таблиці, графіки, виявляти закономірності та тенденції розвитку досліджуваних явищ.

Статистика національного багатства, система показників національного багатства, природних ресурсів та основних фондів. Статистика робочої сили та робочого часу. Поняття ефективності та системи показників. Статистика національних рахунків в аналізі матеріальних і трудових балансів.

Аннотация программы учебной дисциплины

СТАТИСТИКА

Цель и задачи изучения дисциплины - это формирование теоретических знаний и практических навыков статистической оценки экономических явлений и процессов общественной жизни, овладение методами статистического анализа, формирование умений: проводить статистические исследования, рассчитывать обобщенные показатели, строить статистические таблицы, графики, выявлять закономерности и тенденции развития исследуемых явлений.

Статистика национального богатства, система показателей национального богатства, природных ресурсов и основных фондов. Статистика рабочей силы и рабочего времени. Понятие эффективности и системы показателей. Статистика показателей жизненного уровня населения. Система национальных счетов в анализе материальных и трудовых балансов.

The summary of the program of a subject matter

STATISTICS

The purpose and problems of studying of discipline – formation of theoretical knowledge and practical skills of a statistical estimation of the economic phenomena and processes of public life, mastering by methods of the statistical analysis, formation of skills: to carry out statistical researches, to expect the generalized parameters, to build the statistical tables, diagrams, to reveal laws and tendencies of development of the researched phenomena.

Statistics of national riches, system of parameters of national riches, natural resources and fixed capital. Statistics of a labour and working hours. Concept of efficiency and system of parameters of a vital level of the population. System of the national accounts one analysis of material and labour balances.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Напрямок: 6.030601 – «Менеджмент»	Статус дисципліни - Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність: 6.050200 – «Менеджмент	Рік підготовки: 2-й
Змістових модулів – 2	організацій»	Семестр: 4-й
Загальна кількість годин – 144	6.050200 – «Логістика»	Лекції – 16 год. Практичні – 32 год.
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Самостійна робота – 96 год.
		Вид підсумкового контролю: 4 семестр – екзамен

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 33 % до 67 %.

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Напрямок: 6.030601 (0502) – «Менеджмент»	Статус дисципліни - Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність: 6.050200 – «Менеджмент	Рік підготовки: 3-й
Змістових модулів – 2	організацій»	Семестр: 5-й
Загальна кількість годин – 144		Лекції – 8 год. Практичні – 8 год.
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Самостійна робота – 128 год.
		Вид підсумкового контролю: 5 семестр – екзамен

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 11 % до 89 %.

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Статистика» наведена в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 - Структура навчальної дисципліни «Статистика»

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестри)	Заліки (семестри)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. робота	КП/КР	РГЗ		
6.050200 – МОМГ, МОМС, МГКТС, МБО, МОПЕК, ЛОГІС (денна форма)	4/144	4	48	16	32	-	96	-	36	-	4	-
6.050200 – МОМГ, МГКТС, МОПЕК (заочна форма)	4/144	4	16	8	8	-	128	-	-	25	5	-

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1. Статистика **(4/144)**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. ТЕОРІЯ СТАТИСТИКИ

Тема 1. Форми, види та способи спостереження

Єдина система обліку та статистики в країні. Суть і методика проведення статистичних спостережень. Класифікація ознак, які реєструються при спостереженні. Організаційне забезпечення статистичного спостереження. Об'єкт та одиниця

спостереження. Три форми статистичного спостереження: звітність, спеціально організоване статистичне спостереження і реєстри. Поточне, періодичне та одноразове спостереження. Суцільне та несукцільне (вибіркове, монографічне, основного масиву, анкетне, моніторинг) спостереження. Три способи статистичного спостереження: безпосередній облік фактів; документальний облік; опитування. Помилки спостереження та методи їх контролю. Логічний та арифметичний контроль статистичного матеріалу.

Тема 2. Значення та види статистичних показників

Статистична звітність, види звітності та контролю. Типова та спеціальна форма звітності. Річна та поточна (квартальна, місячна, двотижнева, тижнева) звітність. Види статистичних класифікацій. Класифікація узагальнюючих статистичних показників та специфічні способи їх виміру. Визначення статистичного показника. Первинні та похідні показники. Інтервальні та моментні показники. Вимоги, які пред'являють статистичним показникам.

Тема 3. Середні величини та їх види

Абсолютні показники (індивідуальні та загальні). Способи представлення відносних статистичних величин. Класифікація відносних величин. Значення середньої величини в статистиці. Умови застосування середніх величин. Види та форми середніх величин. Середня арифметична величина, середня гармонічна величина, середня квадратична величина, середня геометрична величина. Формули для обчислення середніх величин. Мода і медіана ряду розподілу.

Тема 4. Індекси, техніка їх обчислення та економічний зміст

Визначення індексів і їх особливості. Задачі, які вирішуються за допомогою індексів. Зміст синтетичних і аналітичних властивостей індексів. Кількісні, якісні та змішані показники в індексному методі. Ознаки, за якими класифіковані індекси. Індивідуальні та загальні індекси. Загальні індекси агрегатної форми: фізичного обсягу продукції; цін; собівартості; продуктивності праці; товарообороту. Ланцюгові та базисні індекси. Суть індексу змінного та фіксованого складу. Техніка обчислення індексів та економічний зміст. Побудова аналітичних таблиць та рядів динаміки.

ЗМ 1.2. ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА

Тема 5. Статистика національного багатства

Поняття національного багатства та його класифікація у СНР. Класифікація основного капіталу та методи його вартісного оцінювання. Баланс основного капіталу. Показники руху, стану та використання основних засобів. Індексний аналіз ефективності використання основних засобів. Класифікація і структура оборотних активів. Показники ефективності використання оборотних засобів. Індексний метод аналізу використання матеріальних ресурсів. Джерела інформації про основні і оборотні виробничі засоби.

Тема 6. Статистика робочої сили та робочого часу

Склад робочої сили на підприємстві, її показники чисельності та руху. Робочий час та його використання. Ефективність праці, її показники та методи вимірювання. Статистичне вивчення оплати праці. Джерела інформації про чисельність персоналу, використання робочого часу та оплати праці.

Тема 7. Поняття ефективності та системи її показників

Завдання статистики витрат виробництва та фінансових результатів господарської діяльності. Класифікація витрат на продукцію. Собівартість продукції та її обчислення. Показники фінансових результатів господарської діяльності: дохід, прибуток та рентабельність. Статистичні моделі ефективності. Статистика ефективності суспільного виробництва. Джерела інформації про витрати на продукцію. Джерела інформації про фінансові результати господарської діяльності.

Тема 8. Статистика показників життєвого рівня населення

Завдання статистики життєвого рівня населення. Комплекс індикаторів життєвого рівня та їх показники (система економічних, соціальних та демографічних показників). Макроекономічні показники життєвого рівня населення. Показники матеріального забезпечення населення та домогосподарств. Вибіркове обстеження умов життя населення. Середні та відносні показники матеріального добробуту населення. Складові сукупних витрат домогосподарств. Соціальні та демографічні показники життєвого рівня. Узагальнюючий показник благополуччя країни – індекс людського розвитку. Джерела інформації про життєвий рівень населення.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями наведений у табл. 2.4 та табл. 2.5.

Таблиця 2.4 - Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для студентів денної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/ годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Статистика	4/144	16	32	-	96
ЗМ 1.1. Теорія статистики	2/72	8	16	-	48
ЗМ 1.2. Економічна статистика	2/72	8	16	-	48

Таблиця 2.5 - Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для студентів заочної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/ годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Статистика	4/144	8	8	-	128
ЗМ 1.1. Теорія статистики	2/72	4	4	-	64
ЗМ 1.2. Економічна статистика	2/72	4	4	-	64

2.2.2. План лекційного курсу

Таблиця 2.6 – План лекційного курсу з навчальної дисципліни

№№	Зміст	Кількість годин	
		6.050200	
		МОМГ, МОМС, МГКТС, МБО, МОПЕК, ЛОГІС	МОМГ, МГКТС, МОПЕК
		Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1. Статистика		16	8
ЗМ 1.1. Теорія статистики		8	4
1.	Форми, види та способи спостереження	2	0,5
2.	Значення та види статистичних показників	2	0,5
3.	Середні величини та їх види	2	2
4.	Індекси, техніка їх обчислення та економічний зміст	2	1
ЗМ 1.2. Економічна статистика		8	4
5.	Статистика національного багатства	2	2
6.	Статистика робочої сили та робочого часу	2	1
7.	Поняття ефективності та системи її показників	2	0,5
8.	Статистика показників життєвого рівня населення	2	0,5

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

План практичних (семінарських) занять для студентів денної форми навчання наведений у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – План практичних (семінарських) занять

№№	Зміст	Кількість годин	
		6.050200	
		МОМГ, МОМС, МГКТС, МБО, МОПЕК, ЛОГІС	МОМГ, МГКТС, МОПЕК
		Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1. Статистика		32	8
ЗМ 1.1. Теорія статистики		16	4
1.	Форми, види та способи спостереження	2	-
2.	Значення та види статистичних показників	4	1
3.	Середні величини та їх види	6	2
4.	Індекси, техніка їх обчислення та економічний зміст	3,5	1
5.	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.1	0,5	-
ЗМ 1.2. Економічна статистика		16	4
6.	Статистика національного багатства	4	1
7.	Статистика робочої сили та робочого часу	4	1
8.	Поняття ефективності та системи її показників	4	2
9.	Статистика показників життєвого рівня населення	3,5	-
10.	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.2	0,5	-

2.2.4. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Програмою дисципліни передбачено виконання індивідуального завдання:

- для студентів денної форми навчання – курсова робота;
- для студентів заочної форми навчання – розрахунково-графічне завдання (РГЗ).

Метою виконання курсової роботи та РГЗ є закріплення теоретичних знань, практичних вмінь, прищеплення навичок самостійної роботи зі спеціальною літературою.

Студенти денної форми навчання виконують курсову роботу у 4-му семестрі, приблизний обсяг роботи – 35-40 сторінок, плановий обсяг самостійної роботи – 36 години на курсову роботу.

Студенти заочної форми навчання виконують РГЗ у 5-му семестрі, приблизний обсяг роботи – 15-20 сторінок, плановий обсяг самостійної роботи – 25 годин на РГЗ.

Кожен студент виконує свій варіант відповідно виданого завдання та розроблених методичних вказівок (Методичні вказівки з розробки курсової і розрахунково-графічної робіт з дисципліни Статистика «Сучасні методи економіко-статистичного аналізу» для студентів денної і заочної форм навчання за спеціальністю 6.030601 – «Менеджмент організацій» – Х.: ХНАМГ, 2008).

Курсова робота та РГЗ виконуються студентами відповідно з навчальним планом. Для виконання курсової роботи та РГЗ з курсу необхідно проробити відповідні розділи підручників та навчальних посібників.

Зарахована курсова робота є допуском до екзамену в 4-му семестрі студентів денної форми навчання.

Зараховане РГЗ є допуском до екзамену в 5-му семестрі студентів заочної форми навчання.

2.3. Самостійна робота студентів

Для опанування матеріалу дисципліни «Статистика» окрім лекційних та практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних (семінарських) занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Виконання самостійного завдання.
6. Виконання ІЗ (для студентів денної форми навчання - курсової роботи, для студентів заочної форми навчання - РГЗ).

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських) занять.
2. Оцінювання виконання індивідуального завдання (для студентів денної форми навчання - курсової роботи, для студентів заочної форми навчання - РГЗ).
3. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
4. Проведення проміжного контролю.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового екзамену.

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 - Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)	Розподіл балів, %
Модуль 1. Статистика	
ЗМ 1.1. Теорія статистики. Тестування	20,0
ЗМ 1.2. Економічна статистика. Тестування	20,0
Курсова робота	20,0
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Екзамен у письмовій формі	40,0
Всього за модулем 1	100,0 %

Таблиця 2.9 - Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів заочної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)
Модуль 1. Статистика
Розрахунково-графічне завдання
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1
Екзамен у письмовій формі

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання індивідуального завдання (для студентів денної форми навчання - курсової роботи, для студентів заочної форми навчання - РГЗ);
- 3) виконання самостійного завдання;
- 4) виконання поточного контролю;
- 5) виконання проміжного контролю.

Оцінку «відмінно» ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді за усіма п'ятьма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання практичних (семінарських) занять і самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Контроль виконання поставлених задач при проведенні практичних занять здійснюється протягом 4-го семестру. За успішне та систематичне виконання поставлених завдань протягом двох змістових модулів студент отримує оцінку «відмінно» або по 20 % відповідно за поточний контроль. Якщо студент виконує поставлені завдання з відсутністю окремих розрахунків, які пояснюють вирішення завдання, то він отримує оцінку «добре» або по 15 % відповідно за поточний контроль. Все це враховують у відповідній сумі балів за кожний окремий змістовий модуль (табл. 2.8).

Самостійна робота студентів контролюється протягом семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Контроль виконання ІЗ (курсової роботи) здійснюється протягом 4-го семестру. За успішне і систематичне виконання всього ІЗ (курсової роботи) студент отримує оцінку «відмінно» або 20 % за поточний контроль (табл. 2.8).

Індивідуальне завдання оцінюють за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладання матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;
- 5) наявність конкретних пропозицій;
- 6) якість оформлення.

Оцінку «відмінно» ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом за всіма шістьма зазначеними критеріями та його захист. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

Захист ІЗ (курсової роботи) проводять наприкінці другого змістового модулю, який є умовою допуску до підсумкового контролю (екзамену).

Проведення поточного контролю

Поточний контроль (тестування) здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено на лекційні заняття, самостійну роботу і практичні завдання. Поточний контроль проводять у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і виконані практичні (семінарські) та самостійні завдання в межах кожної теми змістового модулю. За кожним змістовим модулем проводиться поточне тестування (табл. 2.8) і кожному студентові виставляється відповідна оцінка за отриманою кількістю балів.

Проміжний модульний контроль

Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модулю і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування.

У 4-му семестрі після вивчення тем №№ 1 - 4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модулю. Відповідно, після

вивчення тем №№ 5 - 8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання до другого змістового модулю.

Відповідно до програми навчальної дисципліни «Статистика» тестування проводять на останньому практичному занятті з кожного змістового модулю. Загальна тривалість тестів з модулю 1 «Статистика» – 1,0 година (по 0,5 години на опрацювання одного тесту з одного змістового модулю). Тестове завдання містить запитання одиничного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються критерії оцінювання. Для кожного тестового завдання розроблена шкала оцінювання, яка надається викладачем на розгляд студентів до проведення тестового контролю.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю 1

Умовою допуску до екзамену є сума накопичення балів за двома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 51 бал (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою).

Екзамен здійснюють у письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзаменаційний білет складається з двох питань з теоретичного матеріалу та одного практичного завдання (вирішення задачі), за кожну повну та правильну відповідь з теоретичного матеріалу студент отримує 15 %, а за вирішення задачі – 10 %. Загальна сума балів - 40 % (табл. 2.8).

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 - Шкала перерахунку оцінок результатів навчання
в різних системах оцінювання

Система оцінювання	Шкала оцінювання						
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 <i>відмінно</i> <i>A</i>	4 <i>добре</i> <i>B, C</i>		3 <i>задовільно</i> <i>D, E</i>		2 <i>незадовільно</i> <i>FX, F</i>	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	<i>відмінно</i> <i>A</i>	<i>дуже добре</i> <i>B</i>	<i>добре</i> <i>C</i>	<i>задовільно</i> <i>D</i>	<i>достатньо</i> <i>E</i>	<i>незадовільно*</i> <i>FX*</i>	<i>незадовільно</i> <i>F**</i>
ECTS, % студентів	<i>A</i> <i>10</i>	<i>B</i> <i>25</i>	<i>C</i> <i>30</i>	<i>D</i> <i>25</i>	<i>E</i> <i>10</i>	<i>FX*</i>	<i>F**</i>
							<i>не враховується</i>

* з можливістю повторного складання;

** з обов'язковим повторним курсом

Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 5 -му семестрі студенти виконують розрахунково-графічне завдання, яке є допуском до екзамену (підсумковий контроль) (табл. 2.9).

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю 1

Екзамен здійснюють у письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзаменаційний білет складається з двох питань з теоретичного матеріалу та одного практичного завдання (вирішення задачі), за кожну правильну відповідь студент отримує оцінку відповідно до кваліфікаційних вимог до бакалаврів за спеціальністю 6.050200 – “Менеджмент організацій”.

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання:

Оцінка «відмінно» - Студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, передбачені програмою курсу, засвоїв основну та ознайомився із додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» - Студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, невеликих арифметичних помилок у розрахунках при розв'язанні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» - Студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні запитання, допустився грубих помилок у розрахунках при розв'язанні практичних завдань. Студент порушує послідовність викладу відповіді.

Оцінка «незадовільно» - Студент не дав відповіді на значну частину програмного матеріалу. У відповідях допущені значні помилки. Неправильно виконує розрахунки при розв'язанні практичних завдань.

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 2.11 - Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література	
1	2
1. Про державну статистику: Закон України // Голос України.- 1992.- 21 жовтня 1992.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
2. Про заходи щодо розвитку державної статистики: Указ Президента України від 22 листопада 1997 р. № 1299/97 // Статистика України. - 1998. - №1.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
3. Програма реформування державної статистики на період до 2002 року: Постанова Кабінету Міністрів України № 971 від 27.06.1998р.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
4. Статистика: Підруч. / С. С. Герасименко, А. В. Головач та ін.- К.: КНЕУ, 2000р.	ЗМ 1.1
5. Ефимова М. Р. , Петрова Е. В. , Румянцев В. Н. Общая теория статистики. 2-е изд. М.: ИНФРА. - М, 2004.	ЗМ 1.1
6. Єріна А. М., Пальян З. О. Теорія статистики. Практикум.-К.: «Знання», 2001.	ЗМ 1.1
7. Ковалевский Г.В. Индексный метод в экономике. – М.: Финансы и статистика, 1989.	ЗМ 1.1
8. Статистика. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та самостійної роботи студентів. – К.: КДТЕУ, 1997.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
9. Толбатов Ю. А. Загальна теорія статистики засобами EXCEL: Навч. посіб. - К.: Четверта хвиля, 1999.	ЗМ 1.1
10. Экономическая статистика: 2-е изд./ Под ред. Ю.Н.Иванова. – М.:ИНФРА – М, 2004.	ЗМ 1.2
2. Додаткові джерела	
1. Кевиш П. Теория индексов и практика экономического анализа: Пер. с венг. – М.: Финансы и статистика, 1990.	ЗМ 1.2
2. Парфенцева Неля. Міжнародні статистичні класифікації в Україні: Впровадження й використання. – К.: Основи, 2000.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
3. Большой экономический словарь / Под ред. А. Н. Азрилияна. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Ин-т новой экономики, 1997.	ЗМ 1.2
9. Социальная статистика: Учеб./ Под ред.. И. И. Елисеевой. – М.: Финансы и статистика, 1997.	ЗМ 1.2
6. Елисеева И. И. и др. Международная статистика: Уч. пособие / И. И. Елисеева, Т. В. Костеева, Л. И. Хоменко. – Мн.: Выш. шк., 1995.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2

1	2
3. Методичне забезпечення	
1. Ковалевський Г.В. Методичні вказівки з розробки курсової і розрахунково-графічної робіт з дисципліни Статистика «Сучасні методи економіко-статистичного аналізу» для студентів денної і заочної форм навчання за спеціальністю 6.030601 – «Менеджмент організацій» – Х.: ХНАМГ, 2008.	ЗМ 1.1, ЗМ 1.2
2. Колесник Т.Н. Методические указания и задания к контрольной работе по социально-экономической статистике. – Х.: ХГУ.-1991. - 32с.	ЗМ 1.2
3. Колесник Т.Н. Методические указания к решению практических заданий по социально-экономической статистике. – Х.: ХГУ.-1992. - 20с.	ЗМ 1.2
4. Колесник Т.Н. Методические указания и практикум к решению заданий по социально-экономической статистике. – Х.: ХГУ.-1994. - 20с.	ЗМ 1.2
5. Колесник Т.М. Методичні вказівки до рішення практичних та контрольних завдань з загальної теорії статистики. – Х.: ХДУ. – 1995. - 16с.	ЗМ 1.1

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Статистика» (для студентів 2 курсу денної та 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», за галуззю знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» та напрямом підготовки 6.030601 (0502) «Менеджмент».

Укладачі: Георгій Валентинович Ковалевський
Тетяна Миколаївна Колесник

План 2009, поз. 605 Р

Підп. до друку 24.06.09
Друк на різнографі.
Замовл. № 4651

Формат 60x84/1/16
Умовн.-друк. арк. 1,3
Тираж 10 прим.

Папір офісний
Обл. – вид. арк. 1,6

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12